

DODATNA POJASNILA O ZAKONU O INDIVIDUALNIH NALOŽBENIH RAČUNIH

1. Kaj je individualni naložbeni račun (INR)?

INR je posebna oblika trgovalnega računa oziroma računa za trgovanje s finančnimi instrumenti (podobno kot transakcijski račun pri bančnem poslovanju). Pri ponudniku INR ga lahko odpre fizična oseba, ki je davčni rezident Republike Slovenije in ki želi svoje denarne prihranke vlagati naprej v finančne instrumente (na primer v delnice in obveznice) ter jih aktivno upravljati v okviru enostavnejšega INR računa. Bistvene prednosti INR so v poenostavljenih davčnih postopkih, posebni davčni obravnavi, veliki fleksibilnosti pri upravljanju naložb in poudarku na varovanju vlagateljev. Način upravljanja sredstev je prilagojen različnim potrebam in znanju vlagateljev. Sredstva INR so ločena od drugih sredstev vlagatelja in ponudnika INR.

2. Kakšen je namen INR?

Z INR želimo spodbujati dolgoročnejša vlaganja denarnih sredstev prebivalstva na kapitalni trg, krepiti razvoj trga kapitala v Sloveniji in razširiti vire financiranja gospodarstva. Uvedba INR predstavlja pomemben podporni ukrep, predviden v Strategiji razvoja trga kapitala v Sloveniji za obdobje 2023-2030, ki je bila sprejeta marca 2023.

3. Zakaj z zakonom spreminjamo dva davčna zakona?

Področje INR je urejeno na podlagi predpisov o trgu finančnih instrumentov. Ker je trgovanje s finančnimi instrumenti prek INR deležno posebne davčne obravnave, se spreminjata tudi zakon, ki ureja dohodnino in zakon, ki ureja davčni postopek. Za lažji in bolj celovit pregled nad značilnostmi INR tako z vidika predpisov o trgu finančnih instrumentov kot tudi z vidika davčne obravnave, so vse spremembe združene v enem zakonu.

4. Ali zakon o uvedbi INR izhaja iz prava EU?

Ne, saj področje INR ni sistemsko urejeno na ravni EU. Kljub temu je zakon v celoti skladen s splošnimi načeli prava EU in ureditvijo EU na področju kapitalnih trgov, predvsem z Direktivo 2014/65/EU o trgih finančnih instrumentov (MiFID II). Cilj zakona je skladen tudi s prizadevanji na ravni EU za oblikovanje Unije prihrankov in naložb, s katero bi v večji meri aktivirali prihranke prebivalstva na področju trga kapitala.

5. Katere države EU že poznajo pravno ureditev INR?

V okviru priprave zakona smo preučili sisteme italijanskih, francoskih, madžarskih, švedskih, estonskih in finskih INR, pri čemer smo s kombiniranjem najboljših elementov posameznih sistemov in njihovo prilagoditvijo slovenskemu okolju načrtali sistem, ki bi lahko pritegnil širši nabor vlagateljev ter hkrati zasledoval širše gospodarske cilje razvoja domačega trga kapitala.

6. Bistvena načela zakonodaje INR?

- Načelo varstva vlagateljev: Zakon določa jasne pogoje in omejitve za odpiranje in vodenje INR ter obveznosti ponudnikov INR;
- Načelo preglednosti: Določeni so jasni pogoji glede dovoljenih finančnih instrumentov, poročanja, vodenja evidenc in nadzora nad poslovanjem z INR;
- Načelo sorazmernosti: Zahteve in omejitve, ki jih zakon nalaga ponudnikom INR in imetnikom računov, so sorazmerne s cilji, ki jih zasleduje zakon;
- Načelo enostavnosti: Zakon stremi k poenostavitvi administrativnih postopkov in zmanjšanju stroškov za končne uporabnike.

7. Kakšna je vloga države pri varnosti sredstev na INR?

Država z uvedbo INR vzpostavlja zakonski okvir za posebno davčno obravnavo varčevanja prek finančnih instrumentov, ne prevzema pa nobene odgovornosti za vrednost naložb na INR. Država ne jamči za morebitne izgube kapitala ali druge izgube, ki bi jih vlagatelji utrpeli pri vlaganju v finančne instrumente prek INR.

8. Ali je donos na INR zajamčen?

Ne, donos na sredstva, vložena v finančne instrumente preko INR, ni zajamčen. Vrednost finančnih instrumentov je odvisna od tržnih gibanj in se lahko poveča ali zmanjša, kar vpliva na skupno vrednost sredstev na INR in na morebitni donos.

9. Kako se sredstva na INR razlikujejo od bančnih depozitov z vidika varnosti?

Sredstva na individualnem namenskem računu (INR) niso vključena v sistem zajamčenih vlog, ki v primeru bank krije depozite do višine 100.000 evrov. Namesto tega so zajeta v sistemu jamstva za terjatve vlagateljev po Zakonu o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1), ki zagotavlja jamstvo do višine 22.000 evrov na vlagatelja. Pri tem je treba razlikovati med finančnimi instrumenti, ki so v primeru stečaja ponudnika storitev izvzeti iz stečajne mase, in denarnimi sredstvi na INR, ki so lahko predmet jamstva. Država ne jamči za morebitne izgube kapitala ali druge izgube, ki bi jih vlagatelji lahko utrpeli zaradi gibanja cen finančnih instrumentov, v katere vlagajo prek INR.

10. Kakšne so prednosti INR v primerjavi s trgovalnim računom?

Največja prednost INR v primerjavi z običajnim trgovalnim računom je v davčni obravnavi, saj ob prodaji finančnih instrumentov znotraj INR ne pride do obdavčitve, temveč se to zgodi šele ob izplačilu denarnih sredstev z INR. To omogoča imetnikom INR aktivno upravljanje s portfeljem finančnih instrumentov brez takojšnjih davčnih posledic znotraj trgovanja preko INR, kar spodbuja optimizacijo naložb. Za imetnike INR takšna rešitev predstavlja tudi administrativno razbremenitev v primerjavi z običajnimi trgovalnimi računi. Pri tem je bistveno še, da tudi v primeru izplačil, davčni odtegljaj ob izplačilu izvede ponudnik INR in ne imetnik INR.

11. Komu je namenjen INR?

INR je namenjen fizičnim osebam - davčnim rezidentom Republike Slovenije, ki želijo na davčno ugodnejši način vlagati na kapitalske trge. Predstavlja dodatno možnost za razpršitev prihrankov

poleg že obstoječih naložbenih možnosti. Za vlagatelje, ki trenutno svoje prihranke hranijo predvsem v bančnih depozitih, lahko INR predstavlja način za lažji dostop do širšega nabora finančnih instrumentov.

12. Ali lahko odprem INR, če nimam predhodnih izkušenj z vlaganjem v finančne instrumente?

Da, INR lahko odpre vsaka fizična oseba, ki je davčni rezident Republike Slovenije ne glede na njene predhodne izkušnje z vlaganjem v finančne instrumente. Zakon ponudnikom INR nalaga, da vlagatelje ustrezno informirajo o značilnostih in tveganjih finančnih instrumentov. Vlagatelji imajo možnost izbire med samostojnim upravljanjem sredstev ali profesionalnim upravljanjem s strani ponudnika INR v okviru storitve gospodarjenja s finančnimi instrumenti.

13. Ali lahko INR odprem večkrat v življenju?

INR boste lahko odprli le enkrat v življenju. Če posameznik oziroma imetnik INR zapre, novega ne more več odpreti.

14. Kakšni so pogoji za odprtje INR oziroma kdo lahko odpre INR?

INR lahko odpre fizična oseba, ki je rezident Slovenije, kar pomeni, da plačuje dohodnino od vseh dohodkov, ki izvirajo iz Slovenije, in od vseh dohodkov, ki izvirajo zunaj Slovenije.

15. Ali lahko INR odpre samostojni podjetnik ali pravna oseba?

Ne, INR lahko odpre samo fizična oseba.

16. Ali lahko INR odpreta dve ali več oseb skupaj?

Ne, delitev lastništva oziroma skupno lastništvo INR ni možno.

17. Ali ima ena oseba lahko odprtih več INR?

Ne, ena fizična oseba ima lahko odprt le en INR, ki ga lahko odpre le enkrat v življenju, razen v primeru, ko želi zamenjati ponudnika in INR prenesti na drugega. V tem primeru ima lahko začasno odprta dva INR.

18. Kje bo možno odpreti INR?

INR se s pogodbo o INR odpre pri ponudniku INR, ki opravlja investicijske storitve in je vpisan v register ponudnikov INR, ki ga bo javno objavila Agencija za trg vrednostnih papirjev. V praksi bodo ponudniki INR denimo banke, družbe za upravljanje in borznoposredniške družbe. Ob tem ni nujno, da so te družbe ustanovljene v Sloveniji, dovolj je, da v Sloveniji opravljajo investicijske storitve bodisi preko podružnice bodisi neposredno v okviru svobode opravljanja storitev.

19. Kakšne informacije mora ponudnik INR zagotoviti vlagatelju pred sklenitvijo pogodbe o INR?

Ponudnik INR mora vlagatelju pred sklenitvijo pogodbe zagotoviti informacije o:

- obdavčitvi donosa, doseženega s sredstvi INR,

- postopku izračuna dohodnine,
- stroških in nadomestilih v zvezi z INR,
- vrstah finančnih instrumentov, ki jih ponuja,
- drugih pogojev poslovanja.

Te informacije morajo biti zagotovljene na trajnem nosilcu podatkov, ki ne omogoča sprememb (elektronsko PDF, USB ključek...), enako pa mora ponudnik imetnike INR seznaniti tudi s spremembami teh informacij, ki so nastale po sklenitvi pogodbe o INR.

Primer: Banka kot ponudnik INR bi morala vlagatelju pred sklenitvijo pogodbe zagotoviti dokument, ki vsebuje informacije o 15% davčni stopnji za dohodke z INR in popolni davčni oprostitev po 15 letih, pojasnilo o izračunu davčne osnove kot razlike med vrednostjo sredstev in vplačili, celovit cenik storitev (stroški vodenja računa, provizije za nakup in prodajo finančnih instrumentov, stroški prenosa sredstev), seznam vseh finančnih instrumentov, ki jih ponuja v okviru INR (npr. delnice domačih in tujih podjetij, državne obveznice, ETF-i in vzajemni skladi), ter splošne pogoje poslovanja z opisi postopkov prenosa, izplačil in zaprtja INR.

20. Ali se lahko pogodba o INR sklicuje na splošne pogoje poslovanja ponudnika INR?

Pogodba o INR se lahko glede vsebine pravic in obveznosti pogodbenih strank sklicuje na splošne pogoje poslovanja ponudnika INR, če vsebuje pisno izjavo stranke, da so ji bili ti splošni pogoji poslovanja pred sklenitvijo pogodbe izročeni in da se je seznanila z njihovo vsebino.

21. Na kakšen način se lahko upravlja z INR?

Predvideni sta dve možnosti upravljanja sredstev:

- Imetnik INR lahko samostojno upravlja sredstva na računu in odda ponudniku naročilo za nakup ali prodajo;
- Ponudnik INR v okviru storitve gospodarjenja s finančnimi instrumenti upravlja sredstva v imenu imetnika INR.

22. Kakšne stroške lahko pričakujem pri vodenju INR?

Stroški upravljanja INR lahko vključujejo:

- stroške odprtja in vodenja računa,
- transakcijske stroške pri nakupu in prodaji finančnih instrumentov,
- provizije za upravljanje v primeru izbire storitve gospodarjenja,
- stroške prenosa v primeru menjave ponudnika in
- druge stroške.

Ponudniki INR morajo v skladu z zakonom enkrat letno, do konca decembra, na svoji spletni strani objaviti standardizirane informacije o stroških za tipske imetnike INR, kar omogoča primerjavo med ponudniki.

Dejanski stroški se lahko med ponudniki INR znatno razlikujejo, zato je priporočljivo primerjati cenike različnih ponudnikov INR na podlagi standardiziranih informacij, ki jih bodo ponudniki INR enkrat letno, do konca meseca decembra, morali javno objavljati na svoji spletni strani. Objave bodo morale vsebovati informacije o tem, katere finančne instrumente in odprte

investicijske sklade (skladi KNPVP) ponudnik INR ponuja ter kakšni stroški in nadomestila nastanejo pri poslovanju z INR.

23. Kakšen bo postopek trgovanja oziroma način razpolaganja s sredstvi in obdavčenje dohodka?

Vlagatelji oziroma imetniki INR bodo prek INR trgovali tako, da bodo na INR položili denarna sredstva. S temi sredstvi bodo nato lahko trgovali, in sicer bodo lahko kupovali finančne instrumente, na INR prejeli obresti in dividende, prodajali finančne instrumente in s sredstvi poravnali stroške trgovanja s finančnimi instrumenti, ponovno kupili druge finančne instrumente in podobno.

Vsi dohodki in dobički, ki jih zavezanec doseže prek INR, se v trenutku, ko jih imetnik prejme oziroma doseže na INR, ne obdavčijo. To je glavna značilnost in prednost INR. Zavezanec, ki ta sredstva na INR (prejete obresti, dividende, dosežene kapitalske dobičke...) uporabi za nadaljnje trgovanje oziroma nalaganje v nove finančne instrumente, je torej v trenutkih prejema posameznega dohodka od posameznega finančnega instrumenta (dividende, obresti, kapitalskega dobička) davka oproščen.

Da bi dosegli takšno posebno davčno obravnavo, je bila določena povsem nova kategorija dohodka iz kapitala (poleg dividend, obresti in dobička iz kapitala), in sicer dohodek z INR.

Dohodek z INR nastane šele, ko si zavezanec sredstva z INR izplača.

Potrebno je poudariti, da dohodek z INR ne predstavlja izplačila obresti, dividend ali kapitalskih dobičkov, pač pa povsem novo vrsto dohodka, ki je akumulirana kombinacija preteklih prejetih obresti, dividend, kapitalskih dobičkov, pa tudi izgub, konverzij, trgovalnih stroškov in seveda davčnih ugodnosti (odloženih davčnih obveznosti).

Davčne osnove tudi ne predstavlja vsako izplačilo z INR, pač pa samo del izplačila, ki predstavlja donos. Donos je pozitivna razlika med vrednostjo sredstev na INR na dan nastanka davčne obveznosti (na dan izplačila z INR) in zneskom predhodnih vplačil na dan nastanka davčne obveznosti. Izplačilo z INR, ki presega donos, predstavlja vračilo vplačil (torej glavnice) in se ne šteje za dohodek z INR ter posledično ni obdavčen.

Tako ugotovljen donos je obdavčen z enotno 15-odstotno davčno stopnjo. Za spodbujanje dolgoročnega varčevanja pa je predvidena popolna oprostitvev plačila davka pri prvem izplačilu z INR po 15 letih in pri izplačilu z INR, ki je opravljeno najmanj 15 let po zadnjem predhodnem izplačilu z INR, če v vmesnem obdobju ni bilo izplačil. V praksi to pomeni, da je pri dolgoročnem varčevanju na INR možnih več neobdavčenih izplačil, če med enim in drugim izplačilom mine 15 let.

24. Kakšen je maksimalni znesek vseh vplačil na INR?

Imetnik INR lahko na svoj INR v celotnem obdobju imetništva INR izvede vplačila, ki skupaj na osnovni in posebni podračun ne smejo preseči 150.000 evrov.

INR je sestavljen iz dveh podračunov:

- Osnovni podračun: Na ta podračun lahko imetnik v prvem koledarskem letu vplača do 20.000 evrov, nato pa v vsakem naslednjem letu največ 5.000 evrov (na primer, če imetnik odpre INR v 2026, lahko vplača 20.000 evrov do 31. decembra 2026).
- Posebni podračun: Na ta podračun lahko imetnik v vsakem letu (razen prvega) vplača dodatnih 5.000 evrov, vendar izključno za nakup finančnih instrumentov slovenskih izdajateljev ali Republike Slovenije.

Zakaj znesek 150.000 evrov? Uvedba INR predstavlja davčno ugodno shemo, ki ciljno naslavlja srednji in nižji dohodkovni razred prebivalstva ter preprečuje pretirano izkoriščanje davčnih ugodnosti.

25. Ali mora ponudnik INR sprejeti vplačila v obliki delnic Vzajemne?

V skladu z ZINR lahko imetnik INR vplačilo na INR opravi v obliki delnic, ki jih je pridobil kot upravičenec do deleža pri preoblikovanju Vzajemne v delniško družbo po Zakonu o statusnem preoblikovanju Vzajemne zdravstvene zavarovalnice d.v.z. (Uradni list RS, št. 131/23 in 47/25; v nadaljnjem besedilu: ZSPVZZ). ZINR določa možnost imetnika INR, a hkrati ne določa obveznosti ponudnika, da tovrstno vplačilo sprejme. S tem se ne ustvarja samostojne obveznosti za vsakega ponudnika INR, da mora sprejemati vplačila v obliki delnic Vzajemne. Deseti odstavek 7. člena ZINR namreč izrecno določa, da ponudnik INR sam določi in javno objavi, katere finančne instrumente bo ponujal. To ponudniku INR daje poslovno diskrecijo pri izbiri finančnih instrumentov, ki jih bo vključil v svojo ponudbo.

42. člen ZINR torej omogoča imetnikom INR izjemo od splošnih pravil o vplačilih (zgolj v denarju) za primer delnic Vzajemne. Vendar imetniki INR lahko to možnost izkoristijo le pri ponudnikih INR, ki delnice Vzajemne vključijo v svoj nabor finančnih instrumentov.

26. Kakšna je najvišja dovoljena vrednost vseh sredstev na INR?

Skupna vrednost sredstev na INR ni omejena. Omejen je znesek izvedenih vplačil (150.000 evrov).

Če vrednost instrumentov, na primer delnic, v katere imetnik vloži denar, raste, je lahko vrednost sredstev v določenem obdobju višja od vrednosti vplačil. Če vrednost instrumentov pada, pa je lahko vrednost sredstev nižja od vrednosti vplačil.

27. Ali lahko na INR prenesem finančne instrumente iz svojega trgovalnega računa?

Načeloma ne, saj je osnovno pravilo, da so na/z INR mogoča le vplačila/izplačila v denarju. Izjeme so naslednje:

- V primeru dedovanja in mirovanja se lahko finančni instrumenti prenesejo na trgovalni račun;
- Delnice, ki so jih upravičenci prejeli v postopku preoblikovanja Vzajemne, lahko prenesejo na INR.

28. V katere finančne instrumente lahko imetniki vlagajo prek INR?

Imetniki INR lahko vlagajo v naslednje vrste finančnih instrumentov, s katerimi se trguje na organiziranem trgu ali MTF v državi članici Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU),

Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP) ali Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (v nadaljnjem besedilu: OECD):

- delnice;
- obveznice;
- zakladne menice;
- ETF: enote premoženja ali delnice investicijskih skladov, s katerimi se trguje na mestu trgovanja (ETF).

Možno pa bo naložiti tudi v enote kolektivnih naložbenih podjetij za vlaganje v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP), ki izpolnjujejo pogoje trženja v Republiki Sloveniji.

Za KNPVP in ETF velja, da morajo v skladu s svojo naložbeno politiko vlagati v finančne instrumente izdajateljev s sedežem v državi članici EU, EGP ali OECD.

29. Kakšni so posebni pogoji glede finančnih instrumentov, ki jih bo možno kupiti prek INR?

INR omogoča vlaganje v različne finančne instrumente, vendar mora vsak od njih izpolnjevati določene pogoje:

- **Osnovni pogoj za vse instrumente:** Finančni instrumenti (razen enot KNPVP) morajo biti uvrščena na organiziran trg ali MTF v državah EU, EGP ali OECD. To zagotavlja, da gre za pregledne in regulirane naložbe.
- **Primer:** Delnice Krke lahko kupite, ker kotirajo na Ljubljanski borzi. Prav tako lahko kupite delnice Microsofta, ker kotirajo na borzi NASDAQ v ZDA (članica OECD).
- **Skladi:** Pri investicijskih skladih obstaja dodatna zahteva - skladi morajo vlagati v podjetja iz držav EU, EGP ali OECD. To pomeni, da na primer ne morete kupiti enot sklada, ki vlaga pretežno v delnice kitajskih ali afriških podjetij.
- **Slovenski finančni instrumenti:** INR ima posebni podračun, namenjen spodbujanju vlaganj v slovenske naložbe. Dodatnih 5.000 evrov letno tako lahko vložite izključno v slovenske finančne instrumente, kot so:
 - o Delnice slovenskih podjetij (npr. Krka, Petrol, NLB);
 - o Slovenske državne obveznice;
 - o Investicijske sklade, ki vlagajo vsaj 80% sredstev v slovenske vrednostne papirje.

Ta pravila zagotavljajo, da so vaši prihranki usmerjeni v varnejše in preglednejše naložbe, obenem pa spodbujajo vlaganje v slovenski trg kapitala.

30. Na kakšen način se vrednoti finančne instrumente?

Vrednotenje finančnih instrumentov na INR poteka po preprostih pravilih:

- **Vrednotenje instrumentov, ki kotirajo na borzah:** Če imate na INR delnice, obveznice ali druge finančne instrumente, ki se prodajajo na borzah, se njihova vrednost določi po zaključni ceni prejšnjega trgovalnega dne.
Primer: Recimo, da imate na svojem INR 10 delnic Krke. Če je zaključna cena delnice Krke na Ljubljanski borzi v petek znašala 105 evrov, bo vrednost vaših delnic v ponedeljek ovrednotena na 1.050 evrov (10 delnic × 105 evrov).
- **Vrednotenje instrumentov, ki ne kotirajo na borzah:** Za finančne instrumente, za katere ni na voljo tržna cena, zakon določa posebna pravila vrednotenja:

- Za delnice slovenskih izdajateljev se upošteva knjigovodska vrednost kapitala podjetja;
- Za obveznice slovenskih izdajateljev se upošteva njihova nominalna vrednost;
- Za slovenske zakladne menice se upošteva nominalna vrednost;
- Za tuje finančne instrumente se upošteva vrednost, ki jo določi skrbniška banka:

To vrednotenje je pomembno, saj na njegovi podlagi ponudnik INR izračunava vrednost vašega portfelja, kar vpliva tudi na izračun dohodka in morebitnih davčnih obveznosti ob izplačilih.

31. Na kakšen način bo odprtje INR vplivalo na plačilo dohodnine?

Zakon uvaja posebno davčno obravnavo dohodkov z INR kot novo podskupino dohodkov iz kapitala s poenostavljenim načinom obračunavanja in plačevanja davka prek sistema davčnega odtegljaja, ki ga bo za imetnike računov opravljal ponudnik INR. Imetniki INR tako ne bodo sami obračunavali in plačevali davka na dohodke, dosežene s sredstvi na INR. Te postopke bo zanje opravil ponudnik INR ter izvedel plačilo davka s sredstvi, ki jih ima imetnik na računu INR.

Z odločitvijo zavezanca za vlaganja v finančne instrumente prek INR se zavezanec odloči, da se (donosi) dividende, obresti in drugi dohodki ter dobički iz odsvojitve finančnih instrumentov ne obdavčujejo na način in v trenutku, kot velja za dohodke iz naložb v finančne instrumente z običajnih trgovalnih računov.

Vsi dohodki in dobički, ki jih zavezanec doseže na INR, se v trenutku, ko jih prejme oziroma doseže na INR, ne obdavčijo. To je glavna značilnost in prednost INR. Zavezanec, ki ta sredstva na INR (prejete obresti, dividende, dosežene kapitalske dobičke...) uporabi za nadaljnje trgovanje oziroma nalaganje v nove finančne instrumente, je torej v trenutkih prejema posameznega dohodka od posameznega finančnega instrumenta (dividende, obresti, kapitalskega dobička) davka oproščen.

Davčna obravnavo sredstev na INR ni vezana na klasično pojmovanje dohodkov iz kapitala in je povsem neodvisna od vrste dohodkov (dividend, obresti, kapitalskih dobičkov, drugih dohodkov), ki se dosežejo s sredstvi na INR.

Določena je povsem nova kategorija dohodka iz kapitala (poleg dividend, obresti in dobička iz kapitala), in sicer dohodek z INR.

Dohodek z INR in posledično davčna obveznost nastane šele z izplačilom z INR.

Davčna osnova tudi ni vedno enaka znesku izplačila z INR. Dohodek z INR je izplačan donos, ki je opredeljen kot pozitivna razlika med vrednostjo sredstev na INR na dan nastanka davčne obveznosti (na dan izplačila iz INR) in zneskom vplačil na dan nastanka davčne obveznosti. Izplačilo z INR, ki presega donos, predstavlja vračilo vplačil (torej glavnice) in se ne šteje za dohodek z INR ter posledično ni obdavčen.

Za spodbujanje dolgoročnega varčevanja je predvidena 15-odstotna davčna stopnja ter popolna oprostitvev plačila davka pri prvem izplačilu z INR po 15 letih, če v vmesnem obdobju ni bilo izplačil. Dohodnine je oproščeno tudi izplačilo, za katerega velja, da vsaj 15 let pred tem ni prišlo

do nobenega izplačila z INR. V praksi to pomeni, da je pri dolgoročnem varčevanju na INR možnih več neobdavčenih izplačil, če med enim in drugim izplačilom mine 15 let.

32. Posameznik lahko le enkrat v življenju odpre INR. Odpre lahko le enega. Kaj se zgodi, če želim zamenjati ponudnika INR?

V tem primeru je predvidena izjema, ki določa, da ima lahko imetnik INR v primeru prenosa INR na drugega ponudnika INR začasno odprta dva INR, vendar le za čas trajanja prenosa, kar je največ 30 dni. Po zaključku prenosa je aktiven samo INR pri novem ponudniku INR, v času prenosa pa niso dovoljene transakcije, razen tistih, ki so potrebne za prenos sredstev med računi.

33. Kaj se zgodi, če se kot imetnik INR preselim v drugo državo, ali moram v tem primeru zapreti INR?

Imetnik INR, ki ni več rezident Slovenije, lahko zahteva mirovanje INR, če na INR v trenutku podaje zahteve za mirovanje ni sredstev. Šteje se, da na INR ni sredstev, če imetnik skupaj z zahtevo za mirovanje v 15 dneh poda tudi zahtevo za izplačilo sredstev z INR in je to izplačilo v 15 dneh tudi izvedeno. Izplačilo z INR se lahko zahteva kot izplačilo v denarju, imetnik pa ima tudi možnost, da namesto prodaje finančnih instrumentov le te prenese na svoj trgovalni račun.

34. Zakaj mora imetnik zapreti INR ali ga dati v mirovanje če ni rezident Slovenije?

Trgovanje s sredstvi INR je deležno posebne davčne obravnave oziroma davčne ugodnosti, in je zato namenjena le tistim osebam, ki plačujejo dohodnino od vseh dohodkov, ki imajo vir v Republiki Sloveniji, kot tudi od vseh dohodkov, ki imajo vir izven Republike Slovenije (davčnim rezidentom Slovenije). Oseba, ki ni davčni rezident Slovenije, v Sloveniji ni več zavezan plačevati davkov po svetovnem principu, zato tudi ne more koristiti davčnih ugodnosti, ki jih zagotavlja slovenska zakonodaja.

35. Kakšne so značilnosti mirovanja INR in kako ga lahko prekinemo?

V času mirovanja na INR ni dovoljeno izvajati transakcij ali vplačil. Obdobje mirovanja lahko traja največ deset let od vzpostavitve. Če imetnik INR med mirovanjem ponovno postane rezident Slovenije in želi aktivirati svoj račun, poda zahtevo za prenehanje mirovanja. Če takšna zahteva v roku desetih let ni podana, bo ponudnik račun zaprl in o tem obvesti imetnika.

36. Kakšen je postopek v primeru stečaja ali likvidacije ponudnika INR?

V primeru stečaja ali likvidacije ponudnika INR mora ponudnik o tem obvestiti imetnike INR v desetih delovnih dneh. Imetniki INR imajo nato 30 dni časa za sklenitev pogodbe z novim ponudnikom INR in prenos sredstev. Zakon določa, da so sredstva na INR ločena od premoženja ponudnika INR in drugih strank.

Glede zaščite sredstev je pomembno vedeti:

- Finančni instrumenti (delnice, obveznice itd.) na INR so v lasti strank in se vodijo ločeno od premoženja ponudnika, zato so v primeru insolventnosti ponudnika načeloma izvzeti iz stečajne mase.

- Za vsa sredstva na INR (tako finančne instrumente kot denarna sredstva) skupaj velja sistem jamstva za terjatve vlagateljev po ZTFI-1, ki zagotavlja jamstvo do skupne višine 22.000 evrov na vlagatelja.

Če vrednost vaših sredstev na INR presega 22.000 evrov, v primeru stečaja ponudnika za znesek nad to mejo ni zakonskega jamstva. Če bi ponudnik kljub strogim zakonskim zahtevam in nadzoru neupravičeno razpolagal s sredstvi strank, bi to predstavljalo kršitev zakona, za katero so predvidene sankcije, vendar bi bila terjatev imetnika INR še vedno omejena na zakonsko določenih 22.000 evrov.

37. Kdaj lahko ponudnik INR odpove pogodbo o INR?

Ponudnik INR odpove pogodbo o INR v primeru:

- če imetnik INR ni več rezident Slovenije;
- če je to potrebno zaradi zagotavljanja skladnosti s predpisi s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- če je to potrebno zaradi zagotavljanja skladnosti s predpisi s področja trga finančnih instrumentov;
- iz drugih utemeljenih razlogov, določenih v pogodbi o INR, pri čemer mora ponudnik INR o teh razlogih predhodno pisno obvestiti imetnika in mu določiti rok za odpravo razlogov, ki ne sme biti krajši od 30 dni.

38. Kako poteka prenos INR k drugemu ponudniku INR?

Imetnik INR lahko prenese INR na novega ponudnika na podlagi pisne zahteve za prenos, ki jo ponudniku INR, pri katerem že ima odprt INR, predloži v 30 dneh od dneva sklenitve nove pogodbe o INR z novim izbranim ponudnikom. Obstoječi ponudnik v nadaljnjih 30 dneh vsa sredstva na imetnikovem INR prenese na INR pri novem ponudniku INR.

Obstoječi ponudnik lahko pri prenosu zaračuna le neposredne stroške, ki jih ima v zvezi s prenosom finančnih instrumentov na INR pri novem ponudniku, pri čemer je prenos brezplačen, če so na imetnikovem INR v času prenosa samo denarna sredstva. Pogodba, ki jo je imetnik INR sklenil s ponudnikom INR, preneha veljati, ko so na INR pri novem ponudniku prenesena vsa sredstva INR in vse informacije v zvezi z INR.

V obdobju od predložitve pisne zahteve za prenos INR s prejšnjega ponudnika do odprtja INR pri novem ponudniku ni dovoljeno vplačevanje ali trgovanje s finančnimi instrumenti na INR. Imetnik INR lahko prenese INR na novega ponudnika po preteku enega leta od odprtja INR oziroma od zadnjega prenosa INR, razen v primeru izbrisa ponudnika INR iz registra ponudnikov INR ali prenehanja delovanja ponudnika INR.

39. Kaj se zgodi v primeru prenehanja delovanja ali izbrisa ponudnika INR iz registra ponudnikov INR?

V primeru izbrisa ponudnika iz registra ponudnikov INR mora izbrisani ponudnik o tem obvestiti imetnike INR, za katere opravlja storitev. Hkrati jih mora obvestiti o pravici do prenosa INR z vsemi sredstvi na novega ponudnika INR in posledicah, če z novim ponudnikom ne sklene nove pogodbe o INR.

Izbrisani ponudnik mora imetnike INR o prenehanju delovanja obvestiti v desetih delovnih dneh od vložitve predloga za izbris družbe iz sodnega registra oziroma od dne objave oklica o začetku stečajnega postopka oziroma od dne, ko je bil z izbrisom seznanjen.

40. Katere so evidence v zvezi z INR in kateri podatki se bodo zbirali?

- a) Centralni register imetnikov INR pri Finančni upravi Republike Slovenije, ki bo omogočal učinkovit nadzor nad omejitvami glede števila računov in izpolnjevanjem pogoja glede davčnega rezidentstva ter spremljanje izvajanja zakona;
- b) Centralni register ponudnikov INR pri Agenciji za trg vrednostnih papirjev, ki bo javno dostopen register;
- c) Vsak ponudnik INR bo vzpostavil posebno evidenco sredstev INR, ki jo bo vodil ločeno po posameznem imetniku INR in po podračunih, na katere lahko imetnik INR poleg osnovnega vplačila vplača še dodatnih 5000 evrov za nakup finančnih instrumentov družb, ki imajo sedež v Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija. V evidenco bo vpisoval vplačila na INR, prilive vračil preveč plačanega tujega davka na INR, izplačila sredstev, ki predstavljajo povračilo prvotno vplačanih sredstev (brez dobička), izplačila z INR ter podatki o pridobitvah in odsvojitvah finančnih instrumentov, plačanih stroških in nadomestilih ter o dohodnini od dohodka z INR.

41. Ali je predvideno sankcioniranje ponudnikov INR v primeru kršitev zakona?

Osrednjega pomena je zagotovitev pravne varnosti pravno šibkejše stranke, imetnika INR, kar je še posebej pomembno v primeru malih vlagateljev, saj se bodo mnogi prvič srečali s takšnim načinom razpršitve prihrankov. Zato smo opredelili tudi običajne in hujše prekrške ter globe za prepovedano ravnanje ponudnikov INR.

42. Kdo bo izvajal nadzor nad ponudniki INR in kdo je prekrškovni organ?

Agencija za trg vrednostnih papirjev je pristojni nadzorni in prekrškovni organ, ki tudi sicer bdi nad delovanjem trga finančnih instrumentov. Vzpostavljen je jasen sistem nadzora nad ponudniki INR in celovit pravni okvir sankcioniranja in ukrepov v primeru kršitev zakona.

43. Ali je potrebno v okviru dovoljenih letnih vplačil najprej v celoti izkoristiti omejitve vplačila na osnovni podračun, in šele nato začeti vplačevati na posebni podračun?

V letu odprtja vplačila na posebni podračun niso dopustna. V naslednjih letih pa so vplačila na posebni podračun možna šele, ko se doseže letni limit vplačil (5.000 evrov) na osnovnem podračunu. Imetnik INR bo lahko vplačal denarna sredstva na posebni podračun v skladu z zakonsko omejitvijo in za ta namen bo vzpostavljena kontrola v okviru programske rešitve v zalednem programu. V primeru preseganja absolutne letne omejitve (10.000 evrov) denarna sredstva ne bodo poknjžena na INR in bodo vrnjena stranki.

44. Ali mora ponudnik INR omogočiti vplačila na posebni podračun za namen nakupa finančnih instrumentov, ki jih izdajo družbe, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija?

Drugi odstavek 5. člena imetniku INR priznava pravico do dodatnih vplačil v višini do 5.000 EUR letno, namenjenih izključno nakupu finančnih instrumentov, ki jih izdajo družbe, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija. Tretji odstavek 7. člena določa, kateri finančni instrumenti se štejejo za finančne instrumente, ki jih izdajo družbe, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija.

Deseti odstavek 7. člena ZINR izrecno določa, da ponudnik INR sam določi in javno objavi, katere finančne instrumente bo ponujal. To ponudniku INR daje poslovno diskrecijo pri izbiri finančnih instrumentov, ki jih bo vključil v svojo ponudbo. Če ponudnik INR v svojo ponudbo ne vključi finančnih instrumentov, ki jih izdajo družbe, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji ali jih izda Republika Slovenija, potem imetniki INR pri tem ponudniku INR ne morejo uresničiti pravice do dodatnih vplačil na posebni podračun. Hkrati pa imetnik INR ne more zahtevati od ponudnika INR, da tovrstne finančne instrumente vključi v svojo ponudbo, saj gre pri tem za poslovno odločitev ponudnika INR.

45. Ali se lahko stranka v drugem koledarskem letu po odprtju INR odloči na kateri podračun naredi prvo vplačilo?

Ne, vplačila na posebni podračun so možna šele, ko se doseže letna omejitev vplačil (5.000 eurov) na osnovnem podračunu.

46. Ali je skladno s 5. členom ZINR dopustno prehajanje sredstev med osnovnim in posebnim podračunom v primeru gospodarjenja s finančnimi instrumenti na INR?

V 5. členu ZINR je uporabljen pojem "vplačila" in ta so vedno v denarju (razen delnic Vzajemne). Tudi, po šestem odstavku 14. člena ZINR se evidenca sredstev INR vodi ločeno po obeh podračunih. Iz navedenega izhaja, da gre za dva popolnoma ločena podračuna, kjer sredstev (denarna sredstva, finančni instrumenti in pravice, ki se vodijo na INR) z enega računa ni dopustno prenesti na drugi podračun.

To pomeni, da bi moral imetnik INR npr. delnice na posebnem podračunu najprej prodati, pri čemer bi se kupnina knjižila na posebni podračun; če bi nato želel to kupnino "prenesti" na osnovni podračun, bi si jo moral imetnik INR najprej izplačati (kar bi bilo obravnavano kot izplačilo za namene obdavčevanja z dohodnino) in jo nato "vplačati" na osnovni podračun (upoštevaje omejitev vplačil 5.000 eurov za to leto) ter s tem denarjem na osnovnem podračunu kupiti finančne instrumente.

47. Ali je na INR dovoljeno pridobivati pravice iz korporacijskih dejanj (akcij) in kako z njimi ravnamo?

Pravice iz korporacijskih dejanj, pridobljene neodplačno od izdajatelja, so dovoljene na INR. To vključuje pravice do nakupa novih delnic, pravice pri delitvi delnic in podobne pravice.

Kako dolgo lahko ostanejo pravice na INR: Pravice ostanejo na INR do njihove konverzije v delnice ali do poteka. Po konverziji veljajo običajna pravila:

- Če nastale delnice izpolnjujejo pogoje (trgujejo se na organiziranem trgu), ostanejo na INR.
- Če nastale delnice ne izpolnjujejo pogojev (npr. umaknjene iz kotacije), jih mora ponudnik prodati v 6 mesecih.

Pravice, kupljene na trgu od drugih vlagateljev, niso dovoljene na INR. Dovoljene so samo pravice, neodplačno pridobljene od izdajatelja.

48. Kaj se zgodi, če imetnik INR pridobi finančne instrumente iz korporacijskih akcij, ki niso dovoljeni na INR?

Če imetnik INR pridobi finančne instrumente iz korporacijskih dejanj, ki niso dovoljeni po 7. členu ZINR, ali če finančni instrumenti prenehajo izpolnjevati pogoje iz 7. člena ZINR, se ti instrumenti morajo prodati po naslednjem postopku:

Ponudnik INR v treh delovnih dneh pozove imetnika INR, naj v treh mesecih od prejema obvestila ta finančni instrument proda. Če imetnik v tem roku ne proda finančnega instrumenta, ga proda ponudnik INR v naslednjih treh mesecih.

To pravilo velja tudi, če so nedovoljeni finančni instrumenti pridobljeni iz dovoljenih finančnih instrumentov, ki so že na INR (npr. če imetnik iz dovoljenih delnic pridobi finančne instrumente, ki sami po sebi ne izpolnjujejo pogojev za vodenje na INR).

V obeh primerih denarna sredstva, pridobljena iz prodaje, ostanejo na INR in se lahko uporabijo za nakup dovoljenih finančnih instrumentov.

49. Kako ponudnik INR preverja, ali ETF ali investicijski sklad vlaga v dovoljene regije?

Drugi stavek drugega odstavka 7. člena ZINR določa, da morajo ETF iz 4. točke in KNPVP iz 5. točke prvega odstavka v skladu s svojo naložbeno politiko vlagati samo v finančne instrumente izdajateljev s sedežem v državi članici EU, EGP ali OECD. 7. člen ZINR se sklicuje na naložbeno politiko investicijskega sklada, ki predstavlja okvir za njegovo delovanje in je opredeljena v ustanovnih dokumentih. Poleg tega je pri presoji skladnosti potrebno upoštevati dejansko sestavo portfelja posameznega sklada.

Ponudnik INR zato pri presoji, ali je posamezen ETF ali KNPVP dopusten za pridobivanje na INR, preveri, da sta kumulativno izpolnjena naslednja pogoja:

- naložbena politika ETF in KNPVP določa, da vlagata samo v finančne instrumente izdajateljev s sedežem v državi članici EU, EGP ali OECD; in
- portfelj je dejansko sestavljen iz finančnih instrumentov izdajateljev s sedežem v državi članici EU, EGP ali OECD.

Pri tem se šteje, da ima izdajatelj registriran sedež v določeni državi, če je vpisan v javni register pravnih oseb, ki ga vodi ta država.

Preverjanje poteka v dveh korakih. Prvič, ponudnik INR preveri skladnost pred tem, ko vlagatelju omogoči prvo pridobitev enot sklada na INR. Nato ponudnik redno spremlja skladnost sklada, pri čemer dokumentira svoje ugotovitve za namene zagotavljanja skladnosti z ZINR in izkazovanja postopkov dolžne skrbnosti. Popolnoma neprekinjeno preverjanje skladnosti ni realno izvedljivo, zato ponudnik izvaja redne preglede s preveritvijo usklajenosti na podlagi javno dostopnih podatkov in podatkov pridobljenih neposredno od izdajateljev.

50. Ali lahko imetnik INR na posebnem podračunu pridobi ETF tujega izdajatelja, katerega naložbena politika določa vlaganje najmanj 80 odstotkov sredstev v finančne instrumente slovenskih izdajateljev?

Poseben podračun je namenjen finančnim instrumentom slovenskih izdajateljev. Za različne vrste finančnih instrumentov veljajo različna pravila glede tega, kdaj se štejejo kot slovenski.

Za investicijske sklade KNPVP velja posebno pravilo. Ti skladi se štejejo za slovenske finančne instrumente, če njihova naložbena politika določa, da vlagajo najmanj 80 odstotkov sredstev v finančne instrumente slovenskih izdajateljev. Pri teh skladih torej ni odločilno, kje ima sedež upravljavec sklada, temveč kam sklad vlaga sredstva.

Za borzno trgovane sklade ETF pa to pravilo ne velja. Za ETF velja osnovno pravilo, da mora izdajatelj ETF imeti sedež v Sloveniji, da se ETF šteje za slovenski finančni instrument. Ne glede na to, kam ETF vlaga svoja sredstva.

To pomeni, da ETF tujega izdajatelja, ki kotira na Ljubljanski borzi in vlaga v slovenske delnice, ne izpolnjuje pogojev za posebni podračun. Tudi če ta ETF vlaga sto odstotkov sredstev v slovenske delnice, ga ni mogoče pridobiti na posebnem podračunu, ker izdajatelj ETF nima sedeža v Sloveniji. Takšen ETF lahko imetnik INR pridobi samo na osnovnem podračunu.

Na posebnem podračunu lahko imetnik INR pridobiva:

- Delnice slovenskih družb, s katerimi se trguje na organiziranem trgu
- Obveznice slovenskih izdajateljev
- Finančne instrumente, ki jih izda Republika Slovenija
- ETF slovenskih izdajateljev
- KNPVP (tudi tujih upravljavcev), katerih naložbena politika določa najmanj 80 odstotkov vlaganja v slovenske izdajatelje

51. Ali lahko na INR pridobim sklade, ki vlagajo v druge sklade?

Na INR se lahko pridobi tudi tako imenovane sklade skladov. To so investicijski skladi ali borzno trgovani skladi, ki po svoji naložbeni politiki ne vlagajo neposredno v delnice ali obveznice, temveč v enote drugih investicijskih skladov.

Zakon dopušča takšne sklade na INR pod določenimi pogoji, pri čemer je ponudnik dolžan izvajati postopke dolžne skrbnosti kot so pojasnjeni v odgovoru na vprašanje 49. Odločilno je, da skladi, v katere sklad skladov vlaga, izpolnjujejo temeljne geografske in regulatorne zahteve. Ti osnovni skladi morajo biti sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu ali večstranskem sistemu trgovanja v državah članicah EU, EGP ali OECD. Poleg tega morajo ti osnovni skladi vlagati v finančne instrumente izdajateljev s sedežem v teh istih državah.

Če so ti temeljni pogoji izpolnjeni, zakon ne postavlja dodatnih omejitev. To pomeni, da sklad skladov lahko vlaga v katerikoli tip osnovnega sklada, ne glede na njegovo naložbeno strategijo, tehnike upravljanja, uporabo finančnega vzvoda ali druge značilnosti. Sklad skladov na primer lahko vlaga tako v delniške kot obvezniške sklade, tako v sklade, ki uporabljajo aktivno upravljanje, kot v sklade, ki sledijo indeksom, in tako v sklade z nizkim tveganjem kot v sklade z višjim tveganjem, vse dokler ti skladi izpolnjujejo geografske in regulatorne pogoje.

Skladi skladov lahko vlagajo v dve obliki investicijskih skladov. Prva oblika so borzno trgovani skladi, kjer se enote sklada kupujejo in prodajajo na borzi, podobno kot delnice. Druga oblika so odprti investicijski skladi, kjer se enote sklada odkupijo neposredno pri upravljavcu sklada. Obe obliki sta dovoljeni na INR, če izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje.

52. Ali se lahko na INR pridobivajo zakladne menice Republike Slovenije, ki niso sprejete v trgovanje na organiziranem trgu ali večstranskem sistemu trgovanja?

Osnovno pravilo za finančne instrumente na INR je, da morajo biti sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu ali večstranskem sistemu trgovanja. To pomeni, da morajo biti na voljo za nakup in prodajo na javnem trgu, kot je borza.

Za dolžniške vrednostne papirje, ki jih izda Republika Slovenija, pa zakon določa izjemo od tega pravila. Ti finančni instrumenti so lahko na INR tudi, če niso sprejeti v trgovanje na borzi ali drugem organiziranem trgu. Prav tako ta izjema velja za finančne instrumente iz 5. točke prvega odstavka 7. člena ZINR

To pomeni, da lahko imetnik INR pridobi takšne finančne instrumente na dva načina. Prvi način je nakup na primarnem trgu, kar pomeni neposreden nakup od Republike Slovenije ob izdaji finančnega instrumenta. Drugi način je nakup na sekundarnem trgu, kar pomeni nakup od druge osebe, ki že ima ta finančni instrument. V obeh primerih ni potrebno, da se s tem finančnim instrumentom trguje na organiziranem trgu ali MTF.

Ta izjema se nanaša na različne vrste dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih izda Republika Slovenija. Najpogostejši primeri so zakladne menice, ljudske obveznice in državne obveznice.

Pomembno je, da ta izjema velja samo za dolžniške vrednostne papirje, ki jih izda Republika Slovenija. Za dolžniške vrednostne papirje, ki jih izdajo drugi izdajatelji, kot so podjetja, občine ali tuje države, še vedno velja osnovno pravilo, da morajo biti sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu ali MTF, da so lahko na INR.

53. Ali nastane davčna obveznost pri prisilni prodaji delnic, pridobljenih v prvi prodaji, če izdajatelj ne izpolni zaveze o uvrstitvi v kotacijo?

Pri prvi prodaji delnic se lahko izdajatelj pisno zaveže, da bo delnice v roku enega leta uvrstil v trgovanje na organizirani trg (borzo). Vendar se lahko zgodi, da izdajatelj po preteku enega leta te obljube ne izpolni in delnic ne uvrsti v kotacijo na organiziranem trgu. V tem primeru zakon določa postopek prisilne prodaje teh delnic, čeprav imetnik INR za nespoštovanje obljube ni odgovoren.

Postopek poteka tako, da ponudnik INR v treh delovnih dneh po preteku enoletnega roka obvesti imetnika INR, da mora te delnice prodati v naslednjih treh mesecih. Če imetnik v tem roku delnic ne proda sam, jih mora prodati ponudnik INR v naslednjih treh mesecih. Ponudnik INR mora poskušati delnice prodati po tržni ceni. Če tržna cena ni na voljo, se uporabi drug način določitve cene po zakonu. Če prodaja ni uspešna, ponudnik INR ravna po svojih internih pravilih, ki morajo določati način in časovni okvir prodaje ter obveznost obveščanja imetnika INR o vseh aktivnostih.

Po uspešni prodaji mora ponudnik INR najpozneje v petih delovnih dneh nakazati sredstva iz prodaje na transakcijski račun imetnika INR. To nakazilo se šteje za izplačilo z INR in nastane davčna obveznost. To pomeni, da bo imetnik INR moral plačati dohodnino od morebitnega donosa, ki ga to izplačilo predstavlja.

Pomembno je, da sam INR po tej prisilni prodaji in izplačilu ne preneha. Imetnik lahko še naprej uporablja svoj INR za druge naložbe.

Imetnik INR v tej situaciji ni storil nič narobe, vendar mora zaradi neizpolnitve zaveze izdajatelja nositi posledice prisilne prodaje in morebitne davčne obveznosti. To je tveganje, ki ga imetnik INR sprejme, ko se odloči za nakup delnic pri prvi prodaji z obljubo uvrstitve na borzo.

Pomembna posledica - 15-letno obdobje za davčno oprostitev začne teči na novo

Prisilno izplačilo se šteje kot običajno izplačilo iz INR. Ob izplačilu se izračuna in poravna davčna obveznost (oziroma se ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za davčno oprostitev). 15-letno obdobje za davčno oprostitev začne teči na novo. Naslednje izplačilo bo davčno oproščeno šele, če bo opravljeno najmanj 15 let po tem prisilnem izplačilu.

54. Kakšna je razlika med različnimi postopki prisilne prodaje finančnih instrumentov na INR?

Zakon pozna dva različna postopka prisilne prodaje finančnih instrumentov na INR. Oba postopka sta podobna, vendar imata pomembno razliko glede tega, kaj se zgodi s sredstvi po prodaji.

Prvi postopek se uporablja v primeru, ko izdajatelj ne izpolni zaveze o uvrstitvi delnic v kotacijo na organiziranem trgu v roku enega leta po prvi prodaji. Ta postopek je podrobneje obrazložen v odgovoru k vprašanju številka 53.

Drugi postopek se uporablja v primerih, ko finančni instrument več ne izpolnjuje zahtev za vodenje na INR. To se lahko zgodi na primer, če so delnice umaknjene iz kotacije na organiziranem trgu, ali če je finančni instrument pridobljen pri korporacijskem dejanju in ne izpolnjuje pogojev za INR. V teh primerih ponudnik INR prav tako obvesti imetnika o potrebi po prodaji in se uporabijo podobni roki kot pri postopku, opisanem v odgovoru k vprašanju številka 53. Razlika je, da denarna sredstva po prodaji ostanejo na INR. Sredstva se ne izplačajo na transakcijski račun imetnika, zato ne nastane davčna obveznost. Imetnik lahko ta sredstva uporabi za nakup drugih dovoljenih finančnih instrumentov na INR.

Ta razlika je pomembna za davčno obravnavo. Pri postopku, opisanem v odgovoru k vprašanju številka 53 pride do izplačila dohodka z INR, kar pomeni, da se ugotavlja davčna obveznost, prekine pa se tudi 15-letno obdobje za oprostitev. Pri drugem postopku pa pravica do oproščenega izplačila ostane nespremenjena, ker sredstva ostanejo na INR in ni izplačila z INR.

55. Ali je možno v primeru neuspešne prisilne prodaje finančnega instrumenta prenesti ta instrument na trgovalni račun imetnika?

Ne. Prenos finančnega instrumenta z INR na običajni trgovalni račun je mogoč samo v primerih mirovanja INR, dedovanja, osebnega stečaja ali izvršbe.

Neuspešna prisilna prodaja finančnega instrumenta ni eden od primerov, ko je prenos dovoljen.

V primeru neuspešne prodaje mora ponudnik INR ravnati po svojih internih pravilih, ki morajo določati način in časovni okvir nadaljnje prodaje ter obveznost obveščanja imetnika INR o izvedenih aktivnostih.

Imetnik INR ima pravico, da ga ponudnik redno obvešča o vseh aktivnostih v zvezi s poskusi prodaje finančnega instrumenta in o razlogih za neuspešnost prodaje.

56. Ali mora ponudnik INR na spletni strani objaviti popoln seznam vseh finančnih instrumentov z ISIN kodami ali zadostujejo splošne kategorije?

Deseti odstavek 7. člena ZINR določa, da ponudnik INR na svoji spletni strani objavi, v katere finančne instrumente lahko imetniki INR, ki imajo pri njemu odprt INR, vlagajo in na katerih trgih ter katere KNPVP. Zakon ne predpisuje katere podatke o finančnih instrumentih (nivo informacij) mora ponudnik INR objaviti, potrebno pa je upoštevati namen te določbe, to je zagotovitev preglednosti in omogočiti imetnikom INR primerjavo ponudb finančnih instrumentov pri različnih ponudnikih INR pred odločitvijo o odprtju INR.

ZINR ponudnikom INR prepušča odločitev o tem, kako podrobne bodo te objave. Ponudnik INR lahko objavi popoln seznam vseh posameznih finančnih instrumentov z njihovimi oznakami ISIN, lahko pa objavi samo splošne kategorije finančnih instrumentov, kot so delnice, obveznice, borzno trgovani skladi, KNPVP itd. Ponudnik lahko doda tudi dodatne opise, kot so referenčni indeksi ali skupine izdajateljev, ki jih pokriva njegova ponudba.

Odločitev o nivoju podrobnosti prepuščena ponudniku INR, vendar mora biti objavljena informacija dovolj natančna, da omogoča razumevanje obsega ponudbe in primerjavo med ponudniki. Ponudniki INR pri tej odločitvi upoštevajo potrebe svojih strank (imetnikov INR), svojo politiko preglednosti ter administrativne in organizacijske zmožnosti. Objave morajo biti redno posodabljanje.

Za vlagatelje s specifičnimi naložbenimi nameni je priporočljivo, da pred odprtjem INR pri ponudniku INR preverijo dostopnost točno določenih finančnih instrumentov, v katere želijo vlagati. Natančnejše informacije o razpoložljivosti konkretnih finančnih instrumentov so običajno dostopne v spletnih aplikacijah ponudnika INR ali jih je mogoče pridobiti neposredno pri ponudniku INR na zahtevo.

To pomeni, da če želite na primer pridobiti določene delnice slovenskega podjetja ali konkretni borzno trgovan sklad, lahko pred odločitvijo o odprtju INR kontaktirate ponudnika INR in preverite, ali je ta instrument v njegovi ponudbi.

57. Kako morajo ponudniki INR objaviti informacije o stroških?

Pred sklenitvijo pogodbe o INR mora ponudnik INR fizično osebo seznaniti z informacijami o obdavčitvi donosa s sredstvi INR in postopkom izračuna dohodnine. Informacije se zagotovijo na trajnem nosilcu podatkov.

Ponudnik zaračunava stroške in nadomestila enkrat letno za preteklo leto. Zagotoviti mora predhodno razkritje vseh pričakovanih stroškov pred izvedbo transakcije in vsaj enkrat letno seznaniti imetnika s stanjem sredstev ter poročilom o dejanskih stroških in njihovem vplivu na donosnost.

Ponudniki morajo na spletnih straneh enkrat letno, do konca decembra, objaviti standardizirane informacije o stroških za tipske imetnike INR. Agencija za trg vrednostnih papirjev je 4. decembra 2025 izdala Splošni akt o podrobnejši strukturi informacij o stroških in nadomestilih za tipske imetnike INR, dostopen na spletni strani ATVP. Prvi rok za objavo je 31. december 2026.

58. Kako ponudnik INR preveri, ali lahko odprem INR?

Pred odprtjem INR mora ponudnik INR pri Finančni upravi Republike Slovenije preveriti, ali ste upravičeni do odprtja INR. Ponudnik preveri dva pogoja: ali ste rezident Republike Slovenije in ali že

imate odprt INR. Ta preverjanja potekajo avtomatizirano preko računalniškega sistema, zato je preverjanje hitro in učinkovito.

Pri preverjanju ponudnik INR določi, katere podatke potrebuje in zakaj jih potrebuje. Lahko preverja samo rezidentski status, samo obstoj INR ali oboje hkrati. Prav tako navede razlog za preverjanje, ali gre za odprtje novega INR ali za prenos obstoječega INR na drugega ponudnika INR.

Pri prenosu INR na drugega ponudnika ponudnik prav tako preveri oba pogoja. V tem primeru mora biti rezultat preverjanja tak, da ste rezident Slovenije in da INR že obstaja. To je pravilen rezultat, saj prenašate obstoječi INR. Če bi rezultat pokazal, da INR ne obstaja, bi to pomenilo napako.

Pri prenehanju mirovanja INR, ko ponovno postanete rezident Slovenije po obdobju bivanja v tujini, ponudnik ponovno preveri vaš rezidentski status in ali imate odprt samo en INR.

Poleg preverjanj ob odprtju ali prenosu INR, bo Finančna uprava Republike Slovenije ponudnike dnevno obveščala o spremembah rezidentskega statusa imetnikov INR. To omogoča ponudnikom, da sproti spremljajo, če imetnik INR postane nerezident in mora INR preiti v mirovanje.

59. Kdo določi številko INR in ali se ta številka spremeni pri prenosu na drugega ponudnika INR?

Vsak INR ima svojo edinstveno številko, ki je obvezna sestavina pogodbe o INR. To številko ne določa ponudnik INR, temveč jo centralno generira Finančna uprava Republike Slovenije ob odprtju INR.

Struktura in postopek dodeljevanja številke INR je podrobneje urejen s Pravilnikom o vsebini številke individualnega naložbenega računa.

Pomembna lastnost številke INR je, da ostane enaka tudi pri prenosu INR na drugega ponudnika INR. Ker ima lahko imetnik v svojem življenju samo en INR, ima tudi samo eno številko INR, ki ga spremlja skozi celotno obdobje imetništva INR, ne glede na morebitne prenose med ponudniki INR.

Centralizirano generiranje številke INR pri Finančni upravi Republike Slovenije omogoča učinkovito sledljivost INR v celotnem sistemu in preprečuje morebitne zaplete pri prenosih med ponudniki INR ali pri preverjanju, ali imetnik že ima odprt INR.

60. Ali se pri odpovedi pogodbe in zaprtju INR sredstva iz prodaje finančnih instrumentov izplačajo enkrat ali postopoma?

Pogodbo o INR lahko odpove imetnik INR ali ponudnik INR. Če pogodbo odpove imetnik INR se ta lahko odloči, da želi izplačilo denarnih sredstev v enkratnem znesku, ali v dogovoru z ponudnikom INR, da želi izplačilo postopoma. V tem primeru gre za svobodno pogodbeno voljo obeh strank, imetnika in ponudnika INR. Prva možnost je prodaja vseh finančnih instrumentov naenkrat in enkratno izplačilo vseh sredstev. Druga možnost je postopna prodaja finančnih instrumentov in izplačilo po vsaki prodaji. Tretja možnost je postopna prodaja, vendar izplačilo šele po prodaji vseh finančnih instrumentov.

Ta izbira ima pomembne davčne posledice. Vsako izplačilo z INR se šteje kot samostojno izplačilo za namen ugotavljanja davčne obveznosti. Prvo izplačilo je oproščeno plačila dohodnine, če je opravljeno po 15 letih od odprtja INR in če prej ni bilo nobenega izplačila.

V primeru več ločenih izplačil, vsako izplačilo šteje posebej. Če na primer imetnik INR odpove pogodbo o INR po desetih letih in se dogovori za tri ločena izplačila v razmiku petih dni (peti odstavek 9. člena

ZINR), so vsa tri izplačila obdavčena s 15-odstotnim davčnim odtegljajem, ker nobeno ni opravljeno po 15 letih od odprtja INR. Če pa se imetnik INR dogovori za tri ločena izplačila v razmiku petih dni, pa pred tem ni bilo izplačila z INR vsaj 15 let, bo davčne oprostitve deležno le prvo izplačilo, ostali dve pa ne.

Razlike v davčni obveznosti pri enkratnem izplačilu in več zaporednih izplačilih ni, če gre za izplačila, ki so opravljena pred potekom 15 let od odprtja oziroma prejšnjega izplačila.

Ponudnik INR mora imetnika INR jasno opozoriti na te davčne posledice različnih načinov izplačila, da lahko imetnik INR sprejme informirano odločitev. Enaka pravila veljajo tudi pri prehodu INR v mirovanje in pri zaprtju računa, kjer se prav tako prodajo finančni instrumenti in izplačajo sredstva.

V primeru odpovedi pogodbe s strani ponudnika INR, pa je v zakonu tudi predviden nadaljnji postopek. Pri odpovedi pogodbe o INR je potrebno prodati vse finančne instrumente na računu. Postopek prodaje poteka tako, da ponudnik INR najprej pozove imetnika INR, naj v treh mesecih finančne instrumente proda. Če imetnik v tem roku ne proda, jih proda ponudnik INR v naslednjih treh mesecih. Po prodaji ponudnik INR izplača sredstva na transakcijski račun imetnika INR najpozneje v petih delovnih dneh ter zapre INR. ZINR posebej ne določa, da je potrebno prodati vse finančne instrumente hkrati.

61. Kaj se zgodi s finančnimi instrumenti na INR v primeru dedovanja in kdo jih proda?

V primeru smrti imetnika INR mora ponudnik INR ravnati v skladu s pravnomočnim sklepom o dedovanju. Če so na INR finančni instrumenti, ima upravičenec iz zapuščine (dedič ali druga oseba, upravičena do zapuščine) dve možnosti.

Prva možnost je zahtevati prenos finančnih instrumentov z INR pokojnega na svoj trgovalni račun. Ta možnost je na voljo, če je prenos tehnično mogoč. Ponudnik INR ne more enostransko omejiti možnosti samo na prodajo in izplačilo v denarju, temveč mora omogočiti prenos, če ga upravičenec zahteva in če je tehnično izvedljiv. Prenos je mogoč, če ga upravičenec zahteva in če ni tehničnih ovir v sistemu poravnave vrednostnih papirjev za izvedbo prenosa. Tehnične ovire lahko predstavljajo omejitve infrastrukture za poravnavo posameznih vrst finančnih instrumentov ali tehnične nezmožnosti ponudnika za sprejem določenih finančnih instrumentov.

Druga možnost nastopi, če upravičenec ne zahteva prenosa ali če prenos ni tehnično mogoč. V tem primeru je potrebno vse finančne instrumente prodati in sredstva izplačati v denarju.

Postopek prodaje poteka tako, da ponudnik INR v treh delovnih dneh po prejemu pravnomočnega sklepa o dedovanju obvesti upravičenca o možnostih. V obvestilu pojasni, da lahko upravičenec zahteva prenos finančnih instrumentov na svoj trgovalni račun. Če upravičenec ne zahteva prenosa, mora finančne instrumente prodati v treh mesecih od prejema obvestila. Če upravičenec v tem roku ne proda finančnih instrumentov, jih mora prodati ponudnik INR v naslednjih treh mesecih.

Ponudnik INR mora finančne instrumente prodati po tržni ceni. Če tržna cena ni na voljo, se uporabi drug način določitve cene po zakonu. Če prodaja ni uspešna, ponudnik ravna po svojih internih pravilih, ki morajo določati način in časovni okvir nadaljnjih poskusov prodaje ter obveznost obveščanja upravičenca.

Po zaključeni prodaji ponudnik INR izplača denarna sredstva na transakcijski račun upravičenca. Po izplačilu ponudnik zapre INR pokojnega imetnika.

Za dohodek z INR, ki je zaradi smrti imetnika INR izplačan dediču ali volilojemniku, velja posebna davčna ugodnost po ZDoh-2, in sicer se v primeru izplačila z INR zaradi smrti imetnika dohodnina ne plača, če

v 15 letih do dneva smrti imetnika INR ni bilo izplačila z INR. Davka so v tem primeru oproščena vsa izplačila, ki so posledica smrti imetnika INR (in posledičnega zapiranja INR), ne glede na to, da bi bila izplačana v več delih več osebam (npr. sodedičem).

62. Ali mora ponudnik INR omogočiti prenos finančnih instrumentov na novega ponudnika INR ali samo prenos denarja?

Pri prenosu INR na drugega ponudnika INR mora obstoječi ponudnik INR prenesti vsa sredstva z računa, kar vključuje tako denarna sredstva kot finančne instrumente in pravice. Obstoječi ponudnik INR ne more omejiti prenosa samo na denarna sredstva in zahtevati prodaje vseh finančnih instrumentov pred prenosom.

Prenos vseh sredstev mora biti opravljen v 30 dneh od prejema zahteve za prenos. To pomeni, da morajo biti finančni instrumenti, če je to tehnično mogoče, preneseni direktno z enega INR na drugega brez predhodne prodaje.

Prenos določenih finančnih instrumentov ni mogoč samo v primeru resničnih tehničnih ovir v sistemu poravnave vrednostnih papirjev. Novi ponudnik INR ne more zavrniti prenosa finančnega instrumenta samo zato, ker tega instrumenta ne navaja na svojem seznamu aktivno ponujenih finančnih instrumentov.

Če prenos določenega finančnega instrumenta na novega ponudnika INR resnično ni tehnično mogoč, se ta finančni instrument proda pred prenosom. Po prodaji se denarna sredstva iz prodaje prenesejo skupaj z ostalimi sredstvi na INR pri novem ponudniku INR. Šele po prenosu vseh sredstev in vseh informacij o računu se INR šteje za uspešno prenesen na novega ponudnika.

Imetnik INR lahko pred prenosom pri novem ponudniku preveri, ali obstajajo tehnične ovire za prenos posameznih finančnih instrumentov.

63. Katere stroške lahko ponudnik INR zaračuna pri prenosu na drugega ponudnika INR?

Pri prenosu INR na drugega ponudnika INR lahko obstoječi ponudnik INR imetniku INR zaračuna samo neposredne stroške, ki jih ima zaradi prenosa finančnih instrumentov. Zakon ne določa natančno, kaj vse sodi med neposredne stroške, vendar postavlja jasne omejitve glede tega, katere stroške je mogoče zaračunati.

Neposredni stroški so tisti stroški, ki nastanejo samo in izključno zaradi prenosa konkretnega finančnega instrumenta z enega INR na drugega. To so najpogostejše stroški, ki jih ponudnik plača tretjim organizacijam za izvedbo prenosa. Primer takšnih stroškov so stroški centralne klirinško depotne družbe za prenos vrednostnih papirjev med računi, stroški tujega skrbnika za prenos vrednostnih papirjev, ki se nahajajo v tujini, ali stroški poravnalnih sistemov za obdelavo prenosa.

Zakon ne izključuje možnosti, da ponudnik zaračuna tudi nekatere svoje notranje stroške, vendar morajo biti ti stroški neposredno povezani s konkretnim prenosom finančnega instrumenta in morajo dejansko nastati. Ponudnik INR mora biti sposoben dokazati, da so ti stroški resnično nastali zaradi prenosa. To pomeni, da ponudnik INR ne more zaračunati splošnih administrativnih stroškov, ki so del njegovega rednega poslovanja, ali stroškov obdelave dokumentacije, ki niso neposredno povezani s prenosom finančnega instrumenta.

Pomembna omejitev je, da ponudnik INR ne sme zaračunati stroškov, ki so že vključeni v tarife za storitve vodenja INR ali upravljanja sredstev na INR. Te storitve vključujejo sprejemanje in posredovanje

naročil, izvršitev naročil ali gospodarjenje s finančnimi instrumenti. Če je ponudnik za te storitve že zaračunal nadomestila po pogodbi o INR in svoji tarifi, ne more istih stroškov ponovno zaračunati kot stroške prenosa.

Prenos denarnih sredstev in informacij o računu mora biti brezplačen. Ponudnik lahko zaračuna samo stroške prenosa finančnih instrumentov, ne pa tudi stroške prenosa denarja ali pošiljanja podatkov o računu novemu ponudniku.

Informacije o vseh stroških in nadomestilih, vključno s stroški prenosa, morajo biti vključene v pogodbo o INR. Pogodba mora določati tudi način izračunavanja teh stroškov. Imetnik INR ima pravico, da pred odločitvijo o prenosu prejme informacije o tem, kakšni bodo stroški prenosa njegovih konkretnih finančnih instrumentov.

64. Kako ponudnik INR sporoča podatke o imetnikih INR Finančni upravi Republike Slovenije?

Ponudnik INR mora podatke o imetniku INR in njihove spremembe sporočiti Finančni upravi Republike Slovenije na avtomatiziran način najpozneje v dveh delovnih dneh od sklenitve pogodbe INR ali od pridobitve podatka.

Pri prvi sklenitvi pogodbe o INR Finančna uprava Republike Slovenije preveri, ali se ime in priimek imetnika ujemata s podatki v davčnem registru. Če se podatki ne ujemajo, sistem vrne ponudniku INR obvestilo o napaki. Ponudnik INR mora podatke uskladiti pred uspešnim vpisom imetnika INR v evidenco INR.

Po uspešnem vpisu imetnika kasnejše spremembe imena in priimka niso več predmet avtomatičnega preverjanja. Ponudnik mora spremembe sporočiti v dveh delovnih dneh.

65. Kako ponudnik INR izve, da je imetnik INR prenehal biti rezident Republike Slovenije?

Finančna uprava Republike Slovenije obvešča ponudnike INR o spremembi rezidentskega statusa imetnikov INR na avtomatiziran način. Obvestilo mora biti poslano najpozneje v treh delovnih dneh od vpisa spremembe v davčni register. Ponudniki INR dnevno prejmejo informacije o spremembah rezidentskega statusa svojih imetnikov preko avtomatiziranih sistemov.

Zakon trenutno ne predvideva, da bi Finančna uprava Republike Slovenije v teh obvestilih vključevala tudi informacijo o smrti imetnika INR. Ponudnik mora informacijo o smrti pridobiti na drug način, običajno od sorodnikov ali iz pravnomočnega sklepa o dedovanju.

66. Kako ponudnik INR zagotavlja, da se sredstva na INR ne mešajo z drugimi sredstvi?

Zakon določa, da se sredstva na INR ne smejo mešati z drugimi sredstvi istega imetnika INR pri ponudniku INR. To pomeni, da če imetnik INR pri istem ponudniku INR ima poleg INR tudi običajni trgovalni račun ali račun za gospodarjenje, morajo biti ta sredstva strogo ločena od sredstev na INR.

Prav tako se morajo sredstva različnih imetnikov INR voditi ločeno med seboj.

Za finančne instrumente ponudnik INR lahko uporablja sistem poddepojev v skladu z ZTFI-1. To pomeni, da se finančni instrumenti lahko vodijo v imenu ponudnika INR, vendar mora ponudnik zagotoviti poddepojsko ločitev. Vsak imetnik INR mora imeti ločen poddepo za svoje finančne instrumente na INR, ki je ločen od njegovega morebitnega drugega poddepoja za običajni trgovalni račun.

Vendar pravila o poddepojih po ZTFI-1 urejajo samo finančne instrumente. Zahteva po ločenosti na INR pa se nanaša na vsa sredstva, vključno z denarnimi sredstvi in pravicami.

To pomeni, da mora ponudnik INR dodatno zagotoviti tudi ločeno vodenje denarnih sredstev na INR. Denarna sredstva na INR se ne smejo mešati z denarnimi sredstvi na običajnem trgovalnem računu istega imetnika INR ali z denarnimi sredstvi drugih strank ponudnika INR. Enako velja za pravice, ki izhajajo iz finančnih instrumentov na INR.

Ločenost sredstev zagotavlja zaščito sredstev imetnikov INR in omogoča natančno spremljanje omejitev vplačil ter pravilno davčno obravnavo izplačil z INR.

Po 5. točki prvega odstavka 7. člena ZINR ima lahko stranka na računu INR tudi enote kolektivnega naložbenega podjetja (KNPVP). Glede na različno zakonsko podlago za odmero davka od dobička od prodaje investicijskih kuponov podsklada mora ponudnik INR, ki upravlja krovni sklad s podskladi, ki izpolnjujejo pogoje po ZINR, zagotoviti ustrezno ločenost evidenc istega imetnika INR za zagotovitev sledljivosti za potrebe davčne obravnave. Družba za upravljanje mora zagotoviti, da je vsakem primeru mogoče ugotoviti katere enote KNPVP se vodijo po ZINR in katere ima stranka kot vlagatelj v podsklade v okviru izvajanja storitev po drugi zakonodaji (ZISDU-3, ZTFI-1).

67. Kdaj ponudnik INR zaračuna stroške za vodenje INR?

Ponudnik INR lahko imetniku INR zaračuna stroške in nadomestila, povezana z vodenjem in upravljanjem INR ter vzdrževanjem stanj, enkrat letno za preteklo leto. To pomeni, da ponudnik INR ne more mesečno ali četrletno zaračunavati teh stroškov, temveč jih mora obračunati in zaračunati enkrat na leto.

Ta letni način zaračunavanja omogoča imetnikom INR preglednost nad stroški in poenostavlja upravljanje z računom. Imetnik INR lahko na koncu leta prejme en sam obračun stroškov in nadomestil, povezanih z vodenjem in upravljanjem INR ter vzdrževanjem stanja za preteklo leto.

68. Kako finančna institucija postane ponudnik INR?

Finančna institucija lahko ponuja INR šele po vpisu v register ponudnikov INR pri Agenciji za trg vrednostnih papirjev. Postopek vpisa je odvisen od tega, ali ima institucija sedež v Sloveniji ali v tujini.

Ponudnik INR s sedežem v Sloveniji mora imeti dovoljenje Banke Slovenije ali Agencije za trg vrednostnih papirjev za opravljanje določenih investicijskih storitev. Te storitve vključujejo sprejemanje in posredovanje naročil v zvezi s finančnimi instrumenti, izvrševanje naročil za račun strank ali gospodarjenje s finančnimi instrumenti. Za vpis v register mora ponudnik vložiti zahtevo za vpis in navesti svojo davčno številko.

Ponudnik INR s sedežem v tujini, ki želi v Sloveniji ponujati INR preko podružnice ali neposredno, mora izpolnjevati dodatne zahteve. Poleg zahteve za vpis in davčne številke mora predložiti dokazila o vzpostavljenem informacijskem sistemu za vodenje evidenc, poročanje in elektronsko izmenjavo podatkov z Agencijo za trg vrednostnih papirjev. Prav tako mora imenovati pooblaščenca za vročitve v Sloveniji in se pisno zavezati, da bo zagotavljal pregled dokumentacije za potrebe nadzora.

Informacijski sistem ponudnika INR mora omogočati vodenje evidence sredstev INR po posameznih imetnikih in po osnovnem ter posebnem podračunu. Sistem mora biti povezljiv s sistemom Agencije za trg vrednostnih papirjev za namene nadzora in izmenjave podatkov. V ta namen je ATVP izdala tehnično navodilo glede zahtev informacijskega sistema ponudnikov INR in specifikacijo za poročanje po ZINR, ki je dostopna na spletni strani ATVP na naslovu <https://vlagatelj.atvp.si/financni-produkti/individualni-nalozbeni-racun-inr/tehnico-navodilo-glede-zahtev-informacijskega-sistema-ponudnika-inr>.

Register ponudnikov INR je javen in dostopen na spletni strani Agencije za trg vrednostnih papirjev. Pred odprtjem INR lahko vlagatelj preveri, kateri ponudniki so vpisani v register in tako upravičeni ponujati ta produkt.

69. Kdaj začne teči 15-letno obdobje za oprostitev plačila dohodnine pri izplačilu z INR?

Obdobje 15 let za oprostitev plačila dohodnine od dohodka z INR začne teči z dnem odprtja INR in ne z dnem prvega vplačila. To pomeni, da tudi če imetnik INR prvi dve leti nič ne vplača na INR, začne 15-letni rok teči že od dneva sklenitve pogodbe o INR.

Prvo izplačilo z INR je oproščeno plačila dohodnine od dohodka z INR, če sta izpolnjena oba pogoja. Prvi pogoj je, da je izplačilo opravljeno po preteku najmanj 15 let od odprtja INR. Drugi pogoj je, da pred tem izplačilom ni bilo nobenega drugega izplačila z INR.

Ob vsakem izplačilu z INR začne znova teči 15-letno obdobje za oprostitev plačila dohodnine. To pomeni, da če imetnik po 15 letih opravi prvo oproščeno izplačilo, se lahko naslednje izplačilo oprosti šele, če je opravljeno najmanj 15 let po tem prvem izplačilu. Če imetnik v tem času opravi katerokoli izplačilo, od tega izplačila ponovno začne teči 15-letno obdobje.

Pri prenosu INR na drugega ponudnika INR se 15-letni rok šteje od dneva sklenitve prvotne pogodbe o INR, ne od dneva prenosa. To pomeni, da prenos INR ne vpliva na tek 15-letnega roka za oprostitev.

Vračilo tujega davka se ne šteje kot izplačilo z INR. Če imetnik INR prejme vračilo tujega davka na račun, ki ni INR (kar se šteje za izplačilo z INR), to ne vpliva na tek 15-letnega roka za oprostitev.

70. Oprostitev plačila dohodnine od dohodka z INR velja ne glede na to, kdo prejme izplačilo. Tudi če se izplačilo opravi v okviru izvršbe ali v drugih primerih, ko je izplačilo opravljeno osebi, upravičeni do izplačila na podlagi zakona, je izplačilo deležno oprostitve, če je preteklo ustrezno 15-letno obdobje. Kako ponudnik INR poroča o davčnem odtegljaju od dohodka z INR?

Za poročanje o dohodkih z INR in izračunanem davčnem odtegljaju je uvedena nova vrsta dohodka na obrazcu REK-O, ki ga ponudniki že uporabljajo za poročanje o drugih vrstah dohodkov in davčnih odtegljajih. Na spletni strani FURS je na voljo tudi spremenjeno Navodilo za izpolnjevanje REK-O.

71. Ali ponudnik INR lahko z imetnikom INR sklene ločeno pogodbo o gospodarjenju s finančnimi instrumenti na INR?

Ne. Storitev gospodarjenja s finančnimi instrumenti na INR se lahko ponuja samo kot sestavni del pogodbe o INR in ne sme biti predmet ločene pogodbe. To pomeni, da morajo biti vsi pogoji v zvezi z gospodarjenjem vključeni v pogodbo o INR. Investicijsko podjetje pa lahko stranki ponuja, poleg INR, tudi storitev gospodarjenja s finančnimi instrumenti po ZTFI-1.

72. Kakšen je postopek vpisa v register ponudnikov INR?

Prvi odstavek 14. člena ZINR določa, kdo je lahko ponudnik INR. Glede na sedež družbe se razlikuje tudi vsebina vloge za vpis v register INR.

Kadar gre za nameravanega ponudnika INR s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je upravičen v Republiki Sloveniji na podlagi dovoljenja pristojnega organa (Banke Slovenije ali Agencije za trg vrednostnih papirjev) opravljati investicijsko storitev sprejemanja in posredovanja naročil v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti ali izvrševanja naročil za račun strank ali gospodarjenja s finančnimi instrumenti, vloga vključuje zahtevo takšnega ponudnika INR za vpis v register ponudnikov INR ter informacijo o davčni številki ponudnika INR.

Kadar gre za nameravanega ponudnika INR, ki je upravičen v Republiki Sloveniji investicijske storitve opravljati na podlagi ustanovitve podružnice v Republiki Sloveniji ali na podlagi upravičenosti do neposrednega opravljanja storitev v Republiki Sloveniji, mora vloga poleg zahteve za vpis v register INR ter navedbo davčne številke vsebovati tudi:

- dokazila, s katerimi ponudnik INR dokazuje, da ima vzpostavljen informacijski sistem za vodenje evidenc, poročanje in elektronsko izmenjavo podatkov z Agencijo,
- naziv pooblaščenca za vročitve v Republiki Sloveniji ter
- pisno zavezo, da bo zagotavljal pregled dokumentacije za potrebe nadzora.

73. Kateri podatki bodo potrebni za poročanje FURS in na kakšen način?

Za potrebe poročanja podatkov davčnemu organu je bil objavljen Pravilnik o dostavi podatkov ponudnikov individualnih naložbenih računov (Uradni list RS, št. 104/25). Slednji določa obliko in način dostave podatkov. Ponudniki INR so zavezani dostaviti podatke v obliki in na način, kot je določeno v Prilogi, ki je sestavni del pravilnika.

Ponudniki INR morajo podatke sporočiti davčnemu organu do 31. januarja tekočega davčnega leta za preteklo davčno leto.

ZINR je začel veljati dne 5. 6. 2025, uporabljati pa se začne z dnem 5. 3. 2026. Glede na slednje, bodo ponudniki INR zavezani prvič poročati davčnemu organu predmetne podatke, do 31. januarja 2027 za preteklo davčno leto oz. leto 2026.

74. Ali bo KDD v času mirovanja INR ali ko na INR ni sredstev zaračunaval stroške?

V času mirovanja INR ni finančnih instrumentov, saj jih mora imetnik pred vstopom v mirovanje prodati ali prenesti na trgovalni račun. Vprašanje o stroških KDD za finančne instrumente v času mirovanja zato ni relevantno.

75. Ali lahko ponudnik INR vodi dve ločeni evidenci naročil in poslov - eno za INR in drugo za ostale storitve?

Da, iz evidence naročil in poslov mora biti jasno razvidno, kateri posli so bili opravljeni v okviru INR in kateri za ostale storitve na trgovalnem računu. Evidenci morata biti ločeni. Ponudnik INR sicer interno lahko vodi ločene evidence naročil in poslov, vendar mora zagotoviti, da se lahko te evidence za potrebe nadzora Agencije združijo in kronološko uredijo. To je v skladu z določbami Uredbe (EU) št. 600/2014, Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/565 ter Smernic ESMA o poročanju o poslih, vodenju evidenc o naročilih in uskladitvi poslovnih ur v okviru direktive MiFID II.

76. Ali je KDD predvidel posebno oznako INR računov oziroma način njihovega ločenega vodenja?

Da. Omogočeno bo ločeno evidentiranje glede vrednostnih papirjev, ki jih bodo vlagatelji pridobivali po ZINR (preko ločenega računa vrednostnih papirjev v centralnem registru). Ker ima lahko stranka hkrati dva računa - trgovalnega in INR - je potrebno, da se ta dva tipa računov jasno ločita. KDD bo za INR račune določil posebno oznako oziroma jih vodil ločeno ter zanje ne bo izvajal prenosov finančnih instrumentov z zapustnika na dediče na podlagi sklepa o dedovanju.

77. Na kakšen način bodo ponudniki poročali FURS o davčnem odteglaju?

Za namene poročanja o izplačilu dohodka z INR ter o obračunanem davčnem odtegljaju je uvedena nova vrsta dohodka na REK-O obrazcu. Zagotovljena so tudi spremenjena Navodila za izpolnjevanje REK-O na spletni strani FURS.

78. Kdaj bo na voljo specifikacija za oddajo datotek s podatki za FURS?

Obliko in način dajanja podatkov o INR-jih določa Pravilnik o dostavi podatkov ponudnikov individualnih naložbenih računov (Uradni list RS, št. 104/25).

79. Ali se davčni odtegljaj izračuna posebej za vsako posamezno izplačilo ali skupno za vse izplačila v določenem obdobju?

Davčni odtegljaj se izračuna za vsako posamezno izplačilo z INR posebej. Ko pride do izplačila iz INR ima to davčne učinke, skladno s prvim odstavkom 104.b člena Zakona o dohodnini. V kolikor se bodo izplačila z INR izvedla bodisi enkrat za prodaje vseh finančnih instrumentov ali večkrat za prodaje finančnih instrumentov, in se bodo ta izplačila izvedla prej kot v 15 letih od dne odprtja INR, se dohodnina izračuna in plača v skladu s tretjim odstavkom 132. člena Zakona o dohodnini, od dohodka z INR, od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami III.6.4 poglavja Zakona o dohodnini, po 15 % stopnji in se šteje kot dokončni davek. V primeru, da 15 let ni bilo nobenega izplačila z INR, poudarjamo, da je davčne oprostitve deležno le prvo izplačilo z INR po tem obdobju.

80. Ali mora ponudnik INR voditi posebne evidence o stroških in nadomestilih, zaračunanih imetnikom INR?

Da. Ponudnik INR mora voditi evidence, ki omogočajo sledenje vsem stroškom in nadomestilom, zaračunanim imetnikom INR, kar je potrebno za potrebe nadzora in za zagotavljanje preglednosti poslovanja. Te evidence morajo biti dostopne nadzornim organom in morajo omogočati preverjanje skladnosti z zakonskimi omejitvami glede zaračunavanja stroškov (npr. prepoved zaračunavanja stroškov v času mirovanja INR ali ko na INR ni sredstev).

81. Kako se obravnava primer, ko ponudnik INR ponudi več različnih naložbenih strategij v okviru storitve gospodarjenja?

Ponudnik INR lahko ponuja različne naložbene strategije v okviru storitve gospodarjenja s finančnimi instrumenti na INR. Pri tem mora zagotoviti, da so vse ponujene strategije skladne z omejitvami iz 7. člena ZINR glede dovoljenih finančnih instrumentov. Imetnik INR lahko izbere eno od ponujenih strategij, pri čemer mora biti o značilnostih in tveganjih posamezne strategije ustrezno informiran. Storitve gospodarjenja s finančnimi instrumenti na INR se lahko ponuja samo kot sestavni del pogodbe o INR in ne sme biti predmet ločene pogodbe.

82. Kaj se zgodi z INR, če ponudnik INR preneha opravljati dejavnost ali mu je odvzeto dovoljenje za opravljanje investicijskih storitev?

V primeru prenehanja delovanja ali izbrisa ponudnika INR iz registra ponudnikov INR mora ATPV v treh delovnih dneh od vpisa spremembe v register o tem obvestiti FURS. Imetniki INR morajo v takšnem primeru prenesti svoj INR na drugega ponudnika INR ali pa zapreti INR. Postopek prenosa ali zaprtja se izvede v skladu z določbami ZINR, pri čemer se uporabljajo ustrezni roki in postopki iz 12. člena (prenos INR) ali 9. člena (odpoved pogodbe o INR).

83. Ali lahko ponudnik INR zavrne odprtje INR potencialnemu imetniku, če oceni, da storitve INR niso primerne za to osebo?

V skladu z prvim odstavkom 3. člena ZINR se na področju INR uporabljajo predpisi, ki urejajo trg finančnih instrumentov, razen če ta ZINR določa drugače. Po 254. členu ZTFI-1, ki prenaša zahteve MiFID II v slovenski pravni red, so ponudniki INR dolžni strankam zagotoviti visoko raven zaščite z natančnim ocenjevanjem primernosti in ustreznosti ponujenih storitev ter instrumentov.

Pri investicijskem svetovanju in gospodarjenju s finančnimi instrumenti (upravljanju portfelja) mora ponudnik INR pridobiti informacije o znanju in izkušnjah potencialnega imetnika INR, njenem finančnem položaju (vključno z zmožnostjo kritja izgub) ter naložbenih ciljih, vključno s sprejemljivo stopnjo tveganja. Na podlagi teh podatkov oceni, ali so priporočene storitve in instrumenti ustrezni za imetnika INR.

Pri drugih investicijskih storitvah (npr. izvrševanju naročil brez svetovanja) ponudnik INR zahteva informacije o znanju in izkušnjah potencialnega imetnika INR ter oceni, ali je storitev ali produkt primeren zanj. Če oceni, da ni primerno, potencialnega imetnika INR na to opozori, odločitev pa ostane na njem.

84. Ali se za »ponujanje v paketu z drugim produktom ali storitvijo« šteje tudi primer, ko je INR sicer sklenjen na podlagi ločene pogodbe, vendar je vodenje INR za stranko brezplačno zaradi obstoja drugega pogodbenega razmerja (npr. premium bančni paket)? Ali je z vidika drugega odstavka 14. člena ZINR bistveno, da je INR vsebinsko, pogodbeno in cenovno samostojen produkt?

Določba drugega odstavka 14. člena ZINR je namenjena zagotavljanju preglednosti stroškov, preprečevanju prikritih stroškov in omogočanju lažje primerljivosti ponudb med različnimi ponudniki INR na trgu. Prav tako ni namen INR zakrivanje ali prelivanje stroškov k/iz drugih produktov ali storitev.

Predpisi s področja trga finančnih instrumentov so v pogledu možnosti navzkrižne prodaje (ta vključuje tudi elemente povezanih in vezanih produktov) manj strogi kot pa so določbe ZINR. Medtem ko na primer osemnajsti odstavek 251. člena ZTFI-1 in Smernice ESMA o navzkrižni prodaji slednje eksplicitno ne prepovedujejo, pač pa zahtevajo na primer dodatna razkritja strankam, pa določbe ZINR na drugi strani ponujanje odprtja INR v paketu z drugim produktom ali storitvijo prepoveduje. V tem pogledu zato vodenje INR, ki je za stranko brezplačno, zaradi obstoja drugega pogodbenega razmerja (vezava na drugo pogodbeno razmerje), skladno z določbo ZINR ni dovoljeno.

Četudi je pogodba o INR formalno ločena pa ekonomska vezanost (cena INR je odvisna od drugega produkta) pomeni kršitev zahteve po samostojnosti produkta. Skladno z navedenim je zato pomembno, da INR nastopa kot samostojen produkt. Slednje pomeni, da mora stranka imeti možnost skleniti pogodbo o INR, ne da bi bila dolžna skleniti katero koli drugo pogodbo s ponudnikom. Dodano mora biti strošek oziroma nadomestilo za vodenje INR jasno določen in ne sme biti odvisen od uporabe drugih storitev ponudnika INR. Ponudnik INR mora v svojem ceniku jasno opredeliti stroške vodenja INR kot samostojne storitve.

Navedeno seveda ne pomeni, da je strošek v zvezi z vodenjem INR za stranke, za katere je ponudnik INR hkrati tudi ponudnik investicijskih storitev (sprejemanje in posredovanje in izvrševanje oziroma gospodarjenje s finančnimi instrumenti) in ima takšna stranka iz naslova opravljanja teh istih investicijskih storitev pri tem ponudniku že odprt na primer trgovalni račun finančnih instrumentov ali račun gospodarjenja s finančnimi instrumenti ter je ponudnik investicijskih storitev zanje že izvedel nekatere administrativne operacije (npr. ocena primernosti oziroma ustreznosti stranke), ki se na enak ali podoben način morajo izvesti tudi pri stranki kot imetniku INR, enak kot pri strankah, ki takšnega

trgovalnega računa ali računa gospodarjenja nimajo. Cenik lahko v takšnih primerih za imetnika INR odraža dejansko nižje administrativne stroške, ki niso vezani na pogojevanje enega produkta z drugim, vendar pa morajo biti tekoči stroški v zvezi z vodenjem INR (kot na primer poročanje, vodenje evidenc, spremljanje limitov) za vse imetnike INR enaki, pri opravljanju več storitev pa ne sme priti do prelivanja stroškov iz ene storitve na drugo.

85. Vplačilo v obliki delnic Vzajemne d.d. s strani upravičenca, ki je upravičenje dobil kot družinski član

Imetnik INR lahko kot vplačilo na INR opravi v obliki delnic, ki jih je pridobil kot upravičenec do deleža pri preoblikovanju Vzajemne d.v.z. v delniško družbo po Zakonu o statusnem preoblikovanju Vzajemne zdravstvene zavarovalnice d.v.z. (ZSPVZZ). Vplačilo se mora opraviti v roku za prevzem delnic, ki jih fiduciarno hrani KDD.

Kot upravičenec do deleža Vzajemne d.d. se šteje tudi tisti, na katerega je prvotni upravičenec z izjavo volje o prenosu pravice do delnic to upravičenje v celoti prenesel nanj skladno s 15. členom ZSPVZZ. Gre za primer prenosa pravice do delnic na družinskega člana, kot ga opredeljuje šesti odstavek 15. člena ZSPVZZ. Družinski član lahko s prenesenimi delnicami razpolaga v skladu s tretjim odstavkom 15. člena, torej šele po tem ko v zvezi z računom vrednostnih papirjev, na katerem bo delnica vpisana, sklene pogodbo s ponudnikom investicijskih storitev in poslov, ki v skladu z zakonom zagotavlja vodenje takega računa, ter jo pridobi na tak račun. Kot račun vrednostnih papirjev se skladno z določbami 42. člena ZINR šteje tudi INR. Ta za upravičenca do deleža Vzajemne d.d. namreč določa, da lahko te delnice prenese na INR. Vse navedeno pomeni, da lahko na INR vplačilo v obliki delnic Vzajemne izvede bodisi prvotni upravičenec do deleža po ZSPVZZ, bodisi oseba, ki je upravičenec do deleža Vzajemne postala na podlagi prenosa pravice do delnic na družinskega člana na podlagi 15. člena ZSPVZZ.

Obvestilo o odgovorov:

Informacije, ki jih posredujemo, so splošne narave in ne predstavljajo pravnega nasveta, strokovne razlage predpisov ali uradnega stališča. Ministrstvo za finance in razlagalec zakona in nima pooblastila za avtentično razlago pravnih predpisov.

Posamezne institucije, organi, sodišča ali druge pristojne službe lahko do iste vsebine zavzamejo drugačno stališče. Pred kakršnokoli pomembno odločitvijo priporočamo, da se posvetujete s kvalificiranim pravnim strokovnjakom.